කඨින දානය

ආචාර්ය ඩබ්. ඇම්. දේශප්‍රිය ගුණසේන

කඨින යන්නෙහි නිරුක්ති අර්ථ සෙවීම

කඨින යන්නෙහි නිරුක්ති අර්ථ සෙවීමේ දී කෝෂ ග්‍රන්ථ කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුය. 'කඨින' යන්නෙහි නිරුක්තිය වන්නේ 'කඨියතීති කඨිණං'[1] යන්න යි. එහි අර්ථය 'කර්කශ වූයේ, ගොරෝසු වූයේ කඨින' යැයි දැක්වේ. මෙය " කඨ + යු > කඨින[2] වශයෙන් 'කඨ' ධාතුවෙන් පර වූ ත්‍රෛකාලික කිතක 'යු' ප්‍රත්‍යාන්ත කිතක පදයක් සේ සැලකේ. මෙහි සඳහන් 'කඨ' ධාතුවට ප්‍රධාන වශයෙන් නිරුක්ති දෙකක් දැක්වේ. කච්චායන ධාතු මඤ්ජුසාවෙහි, " කඨ > සොසනපාකෙසු > වියළීමෙහි හා පිසීමෙහි [3] ද " කඨි > සොසෙ - වියළීමෙහි ද යෙදෙයි. ධාත්වත්ථදීපනීයෙහි, " කඨ > කිච්ඡ ජීවනෙහි, දුක්ඛ ජීවිකාවෙහි'[4] යෙදෙන බව දැක්වේ. 'කඨ' ධාතුවට අර්ථ දැක්වීමේ දී මඩිතියවෙල සුමංගල හිමියෝ, 'කඨ - භූවදී ගණික ධාතුවට වියළීමෙහි, පිසීමෙහි ' යනුවෙන් ද 'දුකින් ජීවත්වීමෙහි' යනුවෙන් ද දක්වති.[5] 'කඨින' යන්නට වැලිවිටියේ සෝරත නාහිමියෝ 'කර්කශ, දැඩි'[6] යන අර්ථ දෙකක් පෙන්වා දෙති. සංස්කෘත - සිංහල ශබ්දකෝෂයෙහි, පුවසති අලගියවන්න මහතා, 'කඨින - තද, නපුරු, තියුණු, කුරිරු, දරදඬු, සපිරි, වැඩුණු, පිපුන, කකියන'[7] වශයෙන් අර්ථ රැසක් දක්වති.

'කඨින' යන්න " කඨ ධාතුවෙන් පරව ත්‍රෛකාලික කෘදන්ත 'ඉන' ප්‍රත්‍ය යෙදීමෙන් සෑදෙන බවත්, එය කෘදන්ත නපුංසක ලිංග නාමපදයක් [8] බවත්, ආචාර්ය, මුවඇටගම ඤාණානන්ද හිමියෝ පෙන්වා දෙති. කඨ - ධාතුවෙන් පරව යෙදී සෑදෙන කඨින වචනයට ගොරෝසු, කර්කශ, දැඩි, ගණ යන අර්ථ දැක්වීම ප්‍රධාන වශයෙන් දැකිය හැකිය. මෙයට වඩා වෙනස් වූ තවත් අර්ථයක් ද කෝෂ ග්‍රන්ථ තුළින් හඳුනා ගැනීමට හැකිවේ. එනම් '" කත්ථ - සිලාඝයං - ගුණ කීමෙහි' යනාර්ථය යි. මෙය ධාත්වත්ථදීපනියෙහි[9] ද කච්චායන ධාතු මඤ්ජුසාවෙහි[10] ද දැක්වේ. කත්ථ යනු ප්‍රසංසාර්ථයෙහි (සිලාඝයං) හා උසස් කිරීමේ අර්ථයෙහි (පසංසති) යෙදෙන්නකි. මෙම අර්ථ දෙක ද ' කඨින' යන්නට යෙදීම සැලකිය යුතු කරුණකි.

එකිනෙකට වෙනස් වූ රළු, කර්කශ, ගොරෝසු හා ප්‍රශංසාර්ථ, උසස් කිරීමාර්ථ ඇති කඨින ශබ්දය සෑදෙන මූලික ධාතු දෙකක් ඇත. එනම්, 'කඨ' ධාතුව ට හා 'කත්ථ' ධාතුව යි. 'කඨ' ධාතුව - කඨින වීමේ දී " කඨ + ඉන > ත්‍රෛකාලික කෘදන්ත ප්‍රත්‍ය යෙදීමෙන් සෑදෙන බවත්, 'කත්ථ' ධාතුව කඨින වීමේ දී ධාතුවෙහි 'ත්ථ' සංයුක්තයට 'ඨ' කාරාදේශය වී ඉන ත්‍රෛකාලික කෘදන්ත ප්‍රත්‍ය යෙදීමෙන් සෑදෙන බවත්,[11] ආචාර්ය, මුවඇටගම ඤාණානන්ද හිමියෝ දක්වති. කඨින යන්න, ධාත්වත්ථවණ්ණනාවෙහි යෙදෙන්නේ 'කථින' [12] යනුවෙනි. එයත් 'කඨ' ධාතුවෙන් පරව 'ඨ' කාරයට වර්ණ විපර්යාසයෙන් 'ථ' කාර වී සෑදෙන බවත් පෙන්වා දෙති.[13]

වස් විසීම හා කඨිනය

ඇසළ පුර පසළොස්වක පොහොයෙන් ආරම්භ වී වප් පුර පසළොස්වක පොහොයෙන් අවසන් වන කාලපරිච්ඡේදය වස් කාලය හෙවත් වස්සාන සමය ලෙස සලකනු ලැබේ. ගිම්හාන සෘතුවේ අටවැනි පොහොය වූ ඇසළ මස පුරපසළොස්වක දිනයෙහි පොහොය කර්ම කළ උපසපන් භික්ෂූන් වහන්සේ අව පෑළ විය දිනයෙහි